

IJslandse Tureluurs, wat zijn dat?

Kees Roselaar, Instituut voor Taxonomische Zoölogie, Amsterdam

Nog even een reactie op het artikel van Klaas Koopman in "Op het Vinketouw 66", gezien vanuit het standpunt van een museumornitholoog.

Kijken we naar vogels waarvan de sexe bekend is, dan blijken er in Nederland drie rassen Tureluurs voor te komen. Zie voor de mannen Figuur 1, uitsluitend zekere broedvogels omvattend. De IJslandse vogels hebben lange vleugels (robusta), de Scandinavische korte vleugels en korte poten (nominaat totanus), de Nederlandse en Engelse broedvogels hebben korte vleugels en lange poten. Voor deze laatste vogels is de naam britannica beschikbaar. Onze Tureluurs moeten dus voortaan britannica heten! Een figuur van vleugel- tegen snavelengte geeft ongeveer hetzelfde resultaat, maar de overlap in snavelengtes tussen Scandinavische en Nederlands/Engelse vogels is wat groter. Schotse vogels, waar ik er maar een paar van gezien heb, zijn niet geheel gelijk aan de Engelse, maar tenderen naar robusta, vogels van Orkney en Shetland zijn nominaat totanus! Kijken we naar Nederlandse vogels zoals ze in musea aanwezig zijn (fig. 2), dan zien we dat totanus van juli tot april aanwezig is; in de maanden november - februari is zelfs vrijwel 100 % der vogels robusta. Adulte en 2e k.j. nominaat totanus trekken door in april - mei en juli - augustus, 1e k.j. in augustus - september. Onze "eigen" britannica's arriveren in maart en vertrekken een groot deel vóór september. De figuur van vleugel- tegen poot- of snavelengte van vrouwtjes is gelijk aan die van mannetjes, alleen is de vleugellengte gemiddeld voor alle ondersoorten 5 mm groter en poot en snavel 1,5 mm. Omdat in het veld de sexe niet te bepalen is, valt voor de ringer het onderscheid tussen nominaat totanus en britannica moeilijk te bepalen, omdat vrouwtjes totanus geheel overlappen met mannetjes britannica. De overlap tussen man robusta en vrouw britannica is echter gering, als we naast vleugellengte ook pootlengte in de beschouwing betrekken.

Tringa totanus ♂ ad

Fig. 7

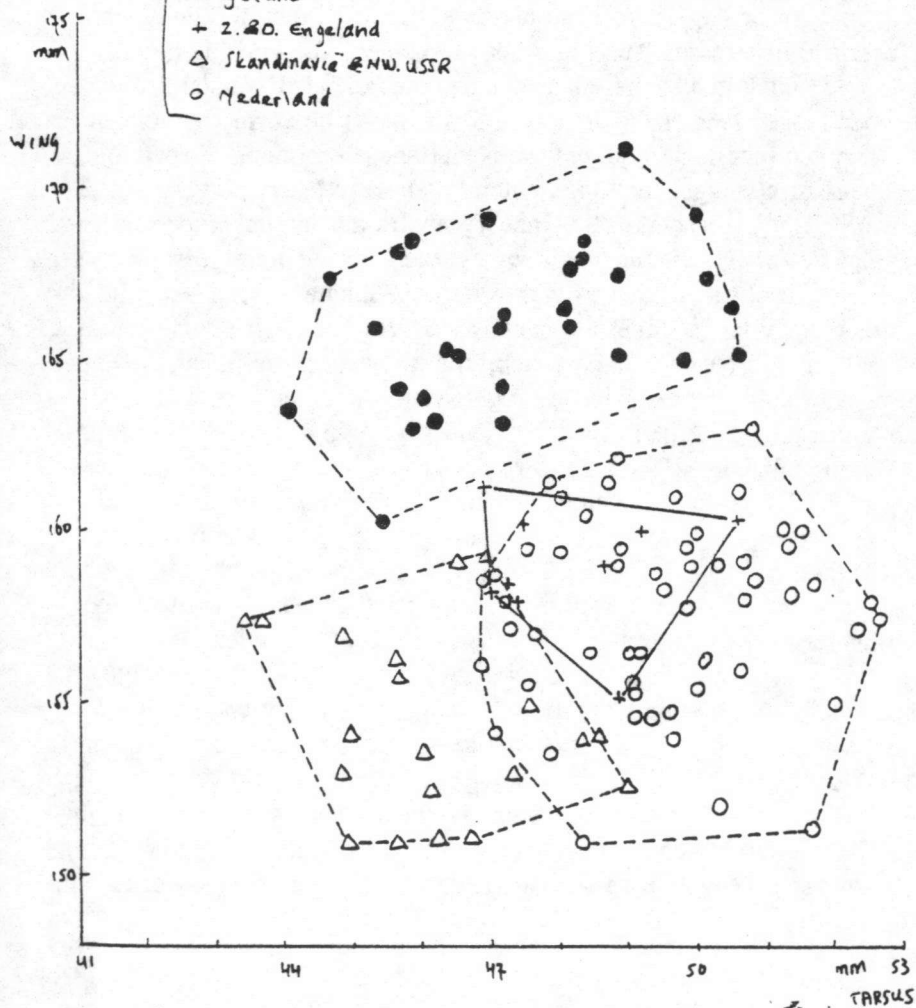
Broedvogels

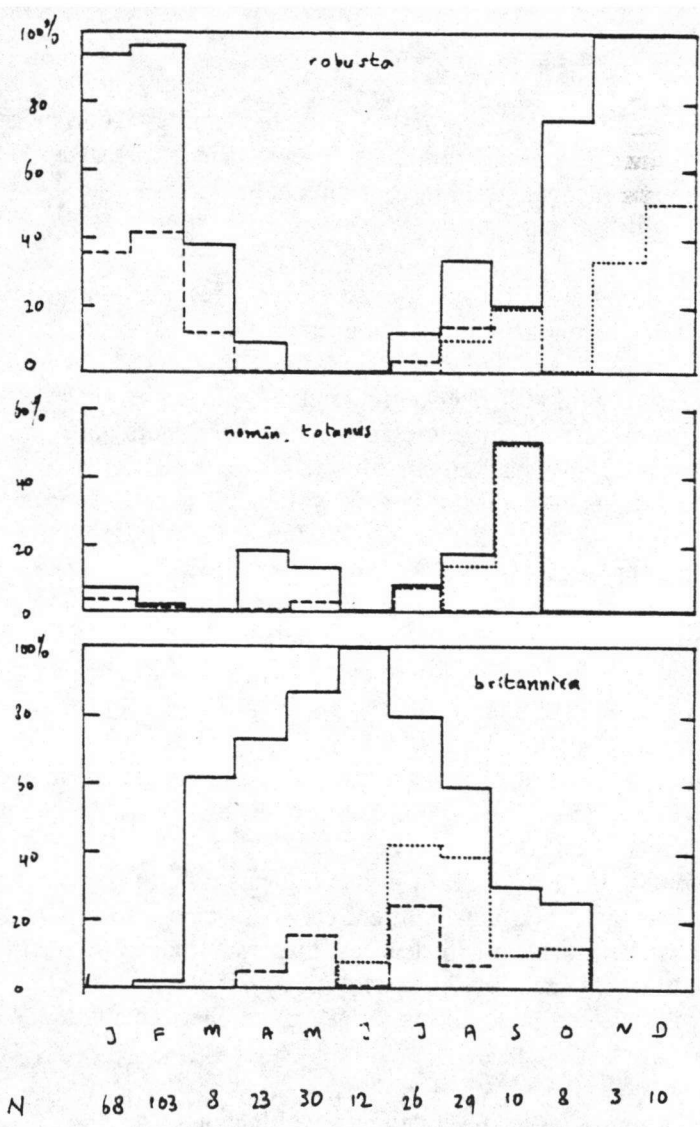
● Island

+ Z. & O. Engeland

△ Skandinavië & NW. USSR

○ Nederland

□ ad
 ▤ 2^e k.j.
 ▨ 1^e k.j. (jau)

Fig. 2